Tallinna Tööline

Eesti töörahwa ühiſe wäerinna häälekandja

Kõigi maade proletaarlaſed, ühinege!

Ilmub kolm korda nädalas,
teiſipäewal, neljapäewal ja
laupäewal.

Toimetus ja talitus:
Tallinn, Googoli puiestee nr. 4,
Tööliste keldris.

Telefoni nr. 18-01.
Poſtkaſt nr. 334.

Üksik number 5 marka.

Tellimiſhind:
1 kuu peale poſtiga 50 marka.
2 „ „ „ 100 „
3 „ „ „ 150 „

Kuulutuste hind:
Kuulutuste küljel, ühel weerul 6 mrk.,
ametiühiſustele 3 mrk. millimeeter.

Nr. 22. Neljapäewal, 13. aprillil 1922. a. I. aastakäik.

Kolme Internatſionaali ühine üleskutſe.

3.—5. aprillil peeti Berliinis ära kõige kolme Internatſionaali ſaatkondade ühine konwerents. Juba konwerentſi kokkutuleku tõſiaſi iſe on tähtis ſündmus rahwuswaheliſes töölisteliikumiſes. Kaheksa aastat, mis meid ilmaſõja puhkemiſeſt lahutab, on rahwuswaheliſe proletariaadi ühendus waremetes. Wana 2. Internatſionaal ei pidanud tuleproowi wälja: ühes ilmaſõja algusega lõhenes ühine rahwuswaheline proletariaadi pere waenulikkudesſe rahwuslistesſe leeridesſe. Selle aſemel, et üldistel mobiliſatſioonidel pihku ſurutud püsſi lääki pöörata ſuruſate wastu, läkſid erimaade töölisteklasſid teiste maade töölisteklasſi wastu — kaitsma „oma" iſamaad-kodanluſt.

Wana ſotſialistlikud parteid muutuſid üleöö töölisteparteideſt — klasſiwõitluſe parteideſt marurahwuslisteks ſõjaparteideks. Ja kui rewolutſioonid Keſk-Euroopas ning ilmaſõja järſk lõpp militarismiahelaisſe aeetud proletariaadi käed Lääne-Euroopas wabastas, ſiis uimastas ſotſiaalſamaaliste parteide mõju proletariaadi päid. Kestis edaſi ühistöö klasſide wahel ja kodurahu. Kuid töölisteklasſi teadlikum eelwägi tõuſis üleſe rewolutſioonilisele klasſiwõitluſele. Maailmaſõja leegiſt oli tõusnud eſimene töörahwa wabariik — Wenemaa Nõukogude wabariik. See wõitles ja ſelle wõitlus oli äratushüüdeks kogu maailma töörahwale, kõigile kurnatutele ja rõhututele. Ja ſee wõitlew proletariaadi eelwägi lõi igal maal omad parteid — kommunistlikud parteid ja nende rahwuswaheliſe ühenduſe — Kommunistliku Internatſionaali.

Kuid ka täna weel on töölisteklasſi ſuurem kurbmäng ſelles, et tema üksikud oſad ikka weel kodanliſe ilmawaate mõju all on. Ja ſee ei ole ſuhuslik nähtus, et juſt ſuurte imperialistlikkude riikide töölisteklas kõige tagurliſem on. Need riigid walitſewad maailma. Nad presſiwad aſumaade ja wõidetud rahwaste ning wärske wäikeriikide ſeest kuldſet ſahwti wälja. Ja ſuurriikide kodanlus wõib ſiis oma rikkalikult kaetud laualt mõnegi kondikeſe wiſata „oma" töölistele. See on ſee kuldne ahel, mis töölist köidab kapitalisti külge, loob kurikuulſa „huwide ühtluſe", mis klasſiteadwuſt pimestab, klasſiwõitluſt lämmatab ja ſilmapilgu huwid kõrgemaks teeb töölisteklasſi ajaloolisteſt ülesannetest.

Sellesama kuldſe ahelaga on kapitalistideklasſi külge ſeotud teine Internatſionaal. Ja ſellepäraſt koſiſid ka Vandervelde ja MacDonaldi kõned kolme Internatſionaali konwerentſil, nagu Poincaré ja Lloyd George kõned liitriikide ülemnõukogus. Nagu needki kapitalistliku Euroopa walitſejad tahawad majanduſt üles ehitada ilma Versaille rahulepingut muutmata, ilma Sakſamaa ſõjakahjutaſumakſude koormat kergendamata, nii ei taha ka 2. Internatſionaal midagi teada Versaille rahulepingu äramuutmiſeſt. Aga ometi käägistab ſee rahuleping terwet Euroopat ja tõmbab oma ſilmuſe ikka kindlamini ka Ingliſe töölisteklasſi kaela ümber.

Aga ſiiski kirjutas Kommunistliku Internatſionaali ſaatkond kolme Internatſionaali konwerentſi ühiſele otſuſele- üleskutſele alla. Sest 2. Internatſionaal andis ultimatiiwſelt teada, et ta Versaille wastu ei läe. Siis tegi kommunistlik ſaatkond järeleandmiſe, et peasta proletariaadi ühiſe rahwuswaheliſe wäerinna loomiſt. Sellesama asja päraſt loobus kommunistlik ſaatkond nõudmaſt uurida Roſa Luxemburgi ja Karl Liebknechti tapmiſt ning teiſi weretöid koduſõja ajal Sakſamaal, niiſama ka kommunistide tagakiuſamiſt mitmel maal ſotſiaaldemokraatliste parteide poolt. Sellesama ühiſe wäerinna päraſt loobus kommunistlik ſaatkond ka ſel konwerentſil nõudmaſt, et Sakſa ſotſiaaldemokraadid wabastaks wangiſt töölisteklasſi wõitlejad, ja et uuritaks Ingliſe Tööpartei ſeiſukohta Iiri ja aſumaade asjas. Aga Kommunistlik Internatſionaal jättis endale õiguſe need küſimuſed teiſel ſilmapilgul üles tõsta.

Misſuguſed on ſiis nende järeleandmiste — ſelle konwerentſi ſaawutuſed?

Otſustati aſutada üheksaliikmeline organiſatſioonikomitee, kuhu kolm liiget kuulub igaſt Internatſionaaliſt. Selle komitee ülesanne on Internatſionaalide kui ka laiendatud konwerentſide ettewalmistamine, milledeſt ka teiſed organiſatſioonid oſa wõtaks, kes ühtegi Internatſionaali ei kuulu. Selles komitees ei tehta otſuſi häälteenamuſega.

Konwerents tunnistas otstarbekohaſeks, et ſee komitee ette wõtaks katſe läbirääkida Amsterdami ja Punaſe Ametiühiſuste Internatſionaalidega, et alal hoida ja uuesti jalale ſeada ühine ametiühiſuslik wäerind rahwusliſes ja rahwuswaheliſes ulatuſes.

Konwerents wõttis teada Kommunistliku Internatſionaali eſitaja ſeletuſe, et 47 ſotſialisti-rewolutſionääri protſesſis wõimaldatud on ſoowitud kaitſe ja et ſeal ſurmaotſuſeid ei tule, nagu nõukogude ajakirjandus ſeda juba enne konwerentſi toonitanud, ja et protſeſs awalikult ſünnib, nii ſiis Internatſionaalide eſitajad pealt kuulata wõiwad.

Konwerents leiab, et kõik kolm Internatſionaali walmis on proowima mitmeſuguste woolude poolt eſitatud materjaale Gruuſia küſimuſe kohta. Konwerents kohustas organiſatſioonikomiteed koguda kokkuwõtteid ſelle proowimiſeſt ja neiſt aru anda ühele kolme Internatſionaali hiliſemale konwerentſile.

Konwerentſil jäi „kindlaks teha", et 2. Internatſionaali eſitajad on ſeletanud, et nad aprilli kestel, ſ. o. — Genua konwerentſi istumiſe ajal ei jõua läbirääkida oma parteidega uue konwerentſi asjas. Teiſelt poolt aga oli konwerents põhimõttelikult üksmeelne, et tarwilik on wõimalikult kiiresti kokku kutſuda üldine rahwuswaheline töölistekonwerents. Nii on ka uue konwerentſi tähtaja küſimuſes ſuureſti wastu tuldud 2. Internatſionaalile, kes mitte mingil tingimiſel ei tahtnud ſegada oma peremeeste olengut Genuas. Kuid — Ei ſaa ju otſe ſundida ühiſele konwerentſile tulema.

Peale organiſatſioonikomitee aſutamiſe oli ſelle konwerentſi teine otſekohene praktiline tagajärg ſee, et otſustati rahwuswaheline meeleawaldus toime panna Genua konwerentſi ajal ja nimelt 20. aprillil. Kuid 2. Internatſionaal ühes Wiini meestega wõttis neilt meeleawaldustelt terawa otſa, kuna need mitte Versaille rahulepingu wastu minna ei taha, Genuas aga nõukogude Wenemaale uut Versaillet ſepitſetakſe.

Hüüdſõnad, milles kokku lepiti, nõuawad 8-tunniliſt tööpäewa, wõitluſt töötaoleku wastu, proletariaadi ühiſt wäljaastumiſt kapitalistide pealetungimiſe wastu, Wene rewolutſiooni kaitſet, Wenemaa näljahädaliste awitamiſt, majanduſliste ja poliitiliste läbikäimiste üleswõtmiſt riikide poolt Nõukogude Wenemaaga ja — töörahwa ühiſe wäerinna jalaleſeadmiſt igal maal ning Internatſionaalis.

Nii on ſiis tehtud eſimene, olgugi wäikene, kuid ſiiski eſimene ſamm, et luua **töörahwa rahwuswaheliſt ühiſt wäerind kapitaali wastu.**

Kolme Internatſionaali konwerentſilt.

Rahwuswaheliſe proletariaadi ühiſele wäerinnale on nurgakiwi pandud.

(Järg. Waata „T. Tööline" nr. 21).

Hommikuſel koosolekul Klara Zetkini poolt ettekantud kommunistliku ſaatkonna ſeletuskiri toonitas wajaduſt luua ühine wäerind lähemate praktiliste wõitlusſammude astumiſeks kapitalistideklasſi wastu. Kuid õhtuſel koosolekul tegi 2. Internatſionaali eſitus ühiſe wäerinna kapitalistidega kommunismi ja Nõukogude Wenemaa wastu. Nagu liitriigid Genua konwerentſile minejalt Nõuk. Wenemaalt nõudſid „garantiiſid", nii pani ka 2. Intern. Kommunistlikule Internatſionaalile oma „garantii"-nõudmiſed ette.

Õhtuſe koosoleku awab Tom Shaw ja annab ſõna

2. Intern. eſitajale Vanderveldele:

See endine Belgia kuninglik minister, kes Versaille rahulepingule alla kirjutanud, algab oma kõnet ütelusega, et Versaille rahulepingu rewideerimine Sakſa ſõjakahjutaſumakſude lõpetamiſe mõttes mitte Sakſa proletariaati, waid Stinneſt (!!) rõõmustawat.

Edaſi ütleb ta, et 2. Intern. on täis umbuſku 3. Internatſionaali wastu. Ta arwustab terawalt 3. Internatſionaali põhilauſeid ja küſib: Kas tulite ſiia uuesti rakukeſi moodustama ja lõheſid tegema?

Vandervelde ſeab üles eeltingimiſeks, et kommunistid Gruuſia „wabastaks" ja kõik poliitiliſed wangid nõuk. Wenemaal lahti laſeks. Ja lõpetab ütelusega, et — me näeme Sakſamaal waba rahwaſt, kes ennaſt rõhuſate alt wabastanud on (?!).

Umbes ſamas wainus kõneleb ka

Wiini Internatſionaali eſitaja Paul Faure:

Ta ſeletab, mispooleſt Wiini Intern. lahku läheb teiſeſt ja kolmandaſt Internatſionaaliſt. Ütleb, et ſotſialistid peawad omawaheliſi lahkuminekuid kaſendama wainuliste ſõjariistadega, aga mitte terroriga ja nõuab, et kommunistid Wenemaal wabastaks poliitiliſed wangid. Ka tema, nagu Vanderveldegi, ei kõsſagi, et Sakſa ſotſid wabastaks wangiſt kommunistid. Iſeäranis ſoojalt astub ta ſotſialistide-rewolutſionääride eest wälja, kelle üle kohut tahetakſe mõista Lenini elu kallalekippumiſe eest 1918. a. ja Wolodarski tapmiſe eest. Ta ütleb, et ſee protſeſs kihwtitaks õhkkonda. „Kurare" kihwtiga! — hüütakſe talle wahele, ſest Lenini pihta lastud kuulid olid nende ſotſialistide poolt „kurare" kihwtiga kihwtitatud.

Neile wastab hiilgawa kõnega

3. Internatſionaali eſitaja Karl Radek:

Ta tuletab meele, et kommunistid oma deklaratſioonis ei ole üles ſeadnud eeltingimiſi rahwuswaheliſe konwerentſi jaoks. Kui kommunistid ei hakanud arweid pidama minewikuga, ſiis ainult ſellepäraſt, et nad arwesſe wõtſid proletariaadi ſeiſukorda terwes ilmas ja ütleſid: waja on ſelle üle mõtelda, mida ette wõtta, aga mitte wanade ſüüdistustega wälja tulla. Kui aga Vandervelde tahab, ſiis on kommunistid walmis tegema kokkuwõtte läinud kaheksaſt aastaſt. Ja Radek ütleb:

Vandervelde tegi oma kokkuwõtte ſellesama häälega, ſellesama käeliigutuſega, mida me Baaſelis nägime, kui tema Internatſionaali juhina wande andis meid wiia wõitluſele ſõja wastu. Meie kokkuwõte ei wõi armſalt kõlada ſelle Belgia endiſe kuningliku ministri kõrwus. Ta on unustanud were mered, ta on unustanud ſurnukehade mäed, ta on unustanud kogu maailma häda. Tema jaoks ei ole ſeda kokkuwõtet olemas. Ta tuleb meie juure ja ütleb: natukegi uſaldust! Meie ütleme kodanik Vanderveldele näkku: mitte krosſigi eest uſaldust!

Mille eest teid uſaldada? Kas ilmaſõja eest? Kas Versaille rahu eest, millele teie Belgia ministrina alla kirjutaſite? Kas Ingliſe okkupatſiooni eest (mõeldud on Rheinimaade okkupatſioon), mille wastu Labour Party ainult ſõnu teinud? Sotſialist-rewolutſionäär Tſhaikin on dokumendid awaldanud, kuidas Ingliſe poliitiline politſei 26 Kaukaaſia proletariaadi juhti ära tappa laſi. Kas on kodanik Tom Shaw Ingliſe parlamendis küſinud, mis on tehtud kurjategijatele — kindral Maleſonile, kindral Thomſonile? Ja ſiis ütlete teie: uſaldust! Seda küſib 2. Internatſionaal, kelle eſitajatena ſiin ka Sakſa ſotſialdemokraatia liikmed on. Meie küſime: Kus on kõige kolme Internatſionaali kohus, mis Roſa Luxemburgi ja Karl Liebknechti mõrtſukad hukka mõiſtnud oleks? Need tappis kaardiwäe diwiiſi ſõjakohus Berliinis, ja kui teil julguſt on tagaſitõrjuwalt rääkida Wene kohtuteſt ja nõuda Internatſionaalide kontrolli, ſiis ütleme meie teile: Käed eemale, kuni need ei ole puhtaks pestud Luxemburgi wereſt, Liebknechti wereſt, Lewinè wereſt, kes kohtu poolt ſurma mõisteti, kui teie walitſuſes olite proletariaadi uſalduſe põhjal, mida teie kurjasti tarwitaſite.

Edaſi paneb Radek 2. Internatſionaalile küſimuſe ette, kas ſee tahab, et rahwuswaheliſe töölistekonwerentſi päewakorras oleks

Versaille rahulepingu küſimus?

Radek ütleb, et Sakſa tööliſed ei jakſa omale ſärki ſelga osta, aga ſee ei tee kod. Vanderveldele mitte muret, et rahwuswaheline kapitaal ennaſt nuumab Sakſa rahwa hädaſt, waid Vandervelde kardab, et Stinnes rikkamaks ei läheks. Radek küſib, kas tahab Vandervelde maailma ülesehitamiſeſt rääkida, nagu Poincaré, ilma et puudutada Versaille lepingut?

Edaſi läheb Radek

wäikerahwaste küſimuſe

juure. Ta küſib: Mis teeb 2. Internatſionaalile rohkem muret? Kas ſee, et Gruuſias Tſheidſe ja Tſeretelli aſemel nüüd Mdiwani on? Wõi ſee, et Gruuſia — ſee Baku naftaallikate wõti mitte enam inglaste käes ei ole? 2. Internatſionaal ja eeſtkätt Ingliſe Tööpartei ei protesteerinud, kui Gruuſia walitſus Ingliſe ſuurtükkide kaitſe all maha tappis Gruuſia talupoegi ja töölisi.

Lõpuks ütleb Radek, et wastoluſid wõib lahendada ainult.

ühine wõitlus,

mis ſilla ehitab proletariaadi üksikute oſade wahele.

Mis aga puutub

poliitilistesſe wangidesſe,

ſiis tuletab Radek 2. Internatſionaalile meele Baieri nõukogude wabariigi wõitlejaid, kes juba kolmat aastat türmides kõdunewad; ja läinud aasta märtſikuu wõitlejaid töölisi, kes ſunnitööl waewlewad. Andku Sakſa ſotſialdemokraadid aru nende 15 tuhande tööliſe kohta, keda Noske ära tappis.

Radek annab teada, et kui kommunistidele pannakſe eeltingimiſi rahwuswaheliſeſt töölistekonwerentſiſt oſawõtmiſeks, ſiis

lükkawad nad eeltingimiſed tagaſi

ja terwe wastutus langeb ſiis nende eeltingimiste ettepanijate peale.

Radeki kõnega lõppes konwerentſi eſimene päew.

Konwerentſi teiſel päewal

4. aprillil wõtſid uuesti kõigi kolme Internatſionaali eſitajad ſõna ja Itaalia Sotſialistliku Partei eſitaja Serrati, kes ühtegi Internatſionaali ei kuulu.

Päraſt 2. Internatſionaali eſitaja Mac Donaldi kõnet jääb küſitawaks, kas konwerents edaſi kesta wõib. 2. Internatſionaal nõuab uuesti, et ühisteſt rahwuswaheliſteſt töölistekonwerentſideſt ei wõi juttu olla, kui kommunistid ei wõta wastu 3 eeltingimiſt: mitte rakukeſi moodustada, Gruuſia küſimus kolme Internatſionaali kommiſjoni kätte anda ja walgekaartlaſed Wenemaal wangiſt wabastada.

Mac Donaldi järel ſaab ſõna Serrati. Oma kõne terawa otſa juhib Serrati 2. Internatſionaali wastu. Ta ütleb, et asjata on ajaloo üle kohut mõista ja jõle on nõukogude Wenemaale tingimiſi panna, kui ſee hirmſas ſeiſukorras on. Meie ülesanne peab olema Wene rewolutſiooni päästa ja ſellepäraſt ei tohi teha tingimiſi, mis ſeiſukorra raskemaks teeksid. Itaalia Sotſialistliku Partei ſeiſukoht on ſee, et ei pea olema mitte mingiſuguſeid eeltingimiſi.

Wiini Internatſionaali nimel wannub Otto Bauer 2-le Internatſionaalile alla. Palub ſiis 2 Internatſionaali, et ſee oma eeltingimisteſt mitte ultimatiiwſelt kinni ei peaks. Ja toonitab rahwuswaheliste ühiste töölistekonwerentſide ja ühiſe wõitluſe wajaduſt.

Neile wastab Karl Radek. Ta ei tagane ſeiſukohtadelt, kuhu ta eelmiſel koosolekul aſus. Kommunistid jääwad kindlasti wõitlema reformistliku waimu wastu ametiühiſustes ja ei loobu ſelleſt mitte. Kommunistid on walmis kolme Internatſionaali kommiſjonis Gruuſia ſeiſukorda proowima, et ühelemeelele jõuda ſotſialistlikkude parteide wahel. Aga kommunistid loodawad, et 2. Internatſionaal ſiis ka üles tõstab küſimuſe, mis ſeiſukoht on Ingliſe Tööparteil India ja Iiri asjus. Kui Vandervelde ſoowib Moskwaſſe tribunaali ſotſialiste-rewolutſionääre kaitsma minna, ſiis on kommunistid tuliſelt ſelle poolt, et ta ſeda teeks (just on protſesſiſt ſotſ.-rewolutſionääride wastu, keda ſüüdistatakſe Lenini elu kallale kippumiſes ja ta haawamiſes kihwtitatud kuulidega 1918. a.).

Konwerentſi kolmas päew

algab ligi 8-tunniliſe hiljaksjäämiſega alles kell pool 12 öösel 5. aprillil.

Koosoleku awab Adler, kes ütleb, et töö oli wäga raske, mitu korda ähwardas katkenemine. Nüüd on ühinemiſele jõutud. On

wastu wõetud otſus,

mis maailma proletariaadi poole pöördub ja eſimeſe nurgakiwi paneb rahwuswaheliſele ühiſele wäerinnale. Adler awaldab ſelle otſuſe, mille lõpuoſas öeldud:

„Konwerents kutſub kõigi maade töölisi üles wõimſatele ühendatud hulgalistele meeleawaldustele Genua konwerentſi ajal ja nimelt 20. aprillil; kus aga ſee tehnilistel wõi organiſatſioonilistel põhjustel mitte wõimalik ei ole, ſeal — 1. mail meelt awaldada:

8-tunniliſe tööpäewa eest!

Töötaoleku wastu wõitlemiſe eest, mida kapitalistlikkude riikide heakstegemispoliitika läbi ääretult kaswatatakſe.

Proletariaadi wäljaastumiſe eest kapitalistide pealetungimiſe wastu.

Wene rewolutſiooni eest, nälgiwa Wenemaa eest, poliitiliste ja majanduſliste wahekordade jalaleſeadmiſe eest kõikide riikide poolt nõukogude Wenemaaga.

Proletariaadi ühiſe wäerinna jalaleſeadmiſe eest igal maal ja Internatſionaalis.

See dokument kannab kõige kolme Internatſionaali eſitajate allkirja.

Selle järele awaldab sms Radek

kommunistliku ſaatkonna ſeletuſe,

milles öeldud, et Kommunistliku Internatſionaali ſaatkond ainult peale raskeid kaalumiſi otſustanud ſellele alla kirjutada, ſest et 2. Internatſionaal ultimatiiwſelt loobunud wastu wõtta Versaille rahulepingu äramuutmiſt. Edaſi loeb Radek hulga järelandmiſi üles, mis kommunistid ſotſidele teinud, et wäikeſtki ſammu edaſi jõuda ühiſe wäerinna moodustamiſes. Ta awaldab lootuſt, et proletaarliste hulkade ſurwe paendliſi juhte ſundima ſaab wõitlema ja oma poliitikat muutma, kui nad ei taha, et proletariaat neid eemale tõukaks.

Kell 12 öösel lõpetatakſe konwerents „Internatſionaali" laulmiſega.

Wälismailt.

Wenemaa Kommunistliku Partei kongresſ.

(Järg. Waata „T. Tööline" nr. 21).

Lenini aruandele järgneb kongresſil Keſkkomitee aruanne partei organiſeerimistöö kohta, mille Keſkkomitee ſekretäär Molotow ette kannab:

Hoopis kadunud on parteis igaſuguſed rühmituſed (fraktſioonid) ja partei on praegu ſiſemiſelt tugewam kui enne. Tähtſam ſamm partei kõwendamiſe asjas oli üleriikline puhastus partei ridades.

Enne ſeda puhastuſt oli parteil (ilma Turkestanita ning Arhangelski ja Brjanski kub., kuſt weel teated pole, 659 tuh. liiget. Puhastuſel heideti parteiſt wälja 142 tuh. ja iſe astus ſiis wälja 18 tuh. liiget ja parteis on umbes 500 tuh. liiget.

Parteiſt wäljaheidetute hulgas on töölisi 20 protſenti, talupoegi 44 protſ., teenijaid ja muid olluſeid 24 protſ. Nii tabas puhastus peaasjaliſelt ſeda parteiliſt kihti, mis mitte tööliste hulka ei kuulu.

Keſkkomitee pani toime parteiliikmete üleskirjutuſe, mis lõpetatud on 26 kubermangus. Neis kubermangudes on parteil 9.150 kollektiiwi. Pooled neiſt linnas, pooled — maal. Kui aga wõrrelda liikmearwu, ſiis on linnas 98 tuh. ja maal — 29 tuh. parteiliiget.

Nii tuleks keſkmiſelt iga kollektiiwi kohta linnas 21, maal aga 6 liiget.

Parteiſt wabatahtlikult lahkunute hulgas on enamasti talupojad, keda uus majanduslik poliitika wiis niiſuguſele majanduslikele tegewuſele, mis partei põhimõtetega kokkukõlas ei wõinud olla.

Peale rewiſjoni-kommiſjoni aruande algawad üldiſed waieluſed keſkkomitee aruande kohta. Neiſt läbirääkimiſteſt wõtab ka Trotski oſa, keda kongreſs kiiduawaldustega waſtu wõtab.

Oma lõpukõnas toonitab Lenin, et kongreſſil ei ole uus majanduspoliitika mitte hukkamõiſtmiſt leidnud. Kõik rewolutſioonilised parteid, kes tänini kuriſtikku langenud, on ſinna ſellepäraſt langenud, et nad liig kõrgele püüdſid ja olemasolewate jõududega mitte ei rehkendanud. Wenemaa kommunistid oskawad oma nõrkusteſt jagu ſaada, ſeſt et nad mitte ei karda oma nõrkuſi tunnistada.

Wene Kommuniſtliku erakonna uus täideſaatew komitee.

Moſkwa, 6. apr. 4. aprillil oli kommuniſtliku erakonna 9. kongreſſi wiimane koosolek. Uuesti walitud täideſaatwa komitee koosſeis on järgmine: Andrejew Woroſhilow, Dſerſhinski, Selenski, Sinowjew, Kalinin, Kamenew, Korobkow, Kuubiſhew, Lenin, Molotow, Petrowski, Radek, Rakowski, Orſhanikidſe, Rõkow, Safronow, Rudſutak, Sokolnikow, Smirnow, Stalin, Trotski, Jaroslawski, Frunſe, Pſhubarſha ja Buharin.

Põllutööliste ſtreik Keſk-Sakſamaal.

Keſk-Sakſamaal on põllutöölised ſtreikima hakanud. Nõutakſe põllutööliste eſitajate poolt 5. märtſil Halles wäljatöötatud tariifi maksma panemiſt.

Tööstustöölised on oma poolehoidu awaldanud maatöölistele ja neid tuntawate ſummadega toetanud. Schlotheimis on tööstustöölised otſustanud ka töö ſeisma jätta, kui walitſus ennaſt maatööliste palgawõitlusſe ſegab.

Ettewõtete nõukogude walimiſed Sakſamaal.

Praegu on Sakſamaal ettewõtete (wabriku) nõukogude walimiſed. Pea igal pool on ſinni Sakſa ühendatud Kommuniſtlik Partei eſimeſel kohal. Iſeäranis häid tagajärgi on kommunistid ſaanud Rheini ja Ruhri piirkonnas.

Need walimiſed näitawad, et kollaſe Amsterdami pooleholdjad tööliste poolt igal pool hukka mõistetakſe.

Metallitööliste ſtreik Lõuna-Sakſamaal.

Nagu „Die Rote Fahne" teatab on Lõuna-Sakſamaa metallitöölised alganud ſtreigi 46 tunnilise töönädala ja palkade kõrgendamiſe eeſt. Ühes Ida-Preiſimaal ſtreikiwate metallitöölistega tõuſeb ſtreikijate arw 180.000 peale.

Kuna näha pole kaua ſee wõitlus wõib kesta on Sakſa metallitööliste liidu juhatus otſustanud ſtreikijate toetamiſeks oma liikmetele peale panna erimaks kahekordſe nädala makſu ſuuruſes.

Inglise üldſtreigi wõimalus.

Nagu Londoniſt „Rote Fahnele" teatatakſe astub lähemail päiwil Inglise ametiühiſuste kongreſſi peanõukogu kokku. Selle Inglise töölisteliikumiſe peaſtaabis tuleb arutuſele ka elektritööliste liidu ettepanek üldſtreigi wäljakuulutamiſe kohta. Inglise proletariaadi wõitlus omab ikka laiema ulatuſe. Maſinaehitajate töö ſeiſab juba 3 nädalat. Laewaehitus tehaſed ſeiſawad juba üks nädal. Keemia tööliſteſt ſtreigib 50.000. Üldſe on praegu metalli ja keemia tööliſteſt 1½ miljoni ſtreikimas. Peale ſelle on üle 2 miljoni töötatöölist.

Genua konwerentſi eeltööd.

London, 10 apr. Reuter. Genuaſt teatatakſe: Eila otſustas riikide eelkonwerents Lloyd George'i pealekäimiſel, et kõikidel delegatſioonidel peab olema ühesugune ſeiſukoht konwerentſil. Liitlastel ei ole eesõiguſi teiste riikide eeſt. Peale ſelle otſustati, et Sakſa maa ja Wenemaa peawad kohe alguſes ſeletama, et nad Cannes'i tingimiſed waſtu wõtawad. Eta.

Genua konwerentſi awamine.

Genuas 10. aprillil. Kell 3 awas konwerentſi Itaalia peaminister Facta, kes juhatajaks waliti. Lloyd George, Barthou, Jaapan ja Belgia awaldaſid walmisolekut ja lubaſid kaasabi Euroopa ülesehitamiſeks. Kantsler Wirth püſis kindlaſti majanduslikel aluſel. Tſhitſherin toonitas Wene nõukogude rahuarmastuſt. Hoolimata wastoluſt kapitaliſtliku ja uueſtiſündiwa riigikorra wahel, olla ſiiski wõimalik koostöötada Euroopa ülesehitamiſeks, milleks wõib Wenemaa looduſe waraſid tarwitada. Ta eſines täiendawate ettepanekutega üldiſe desarmeerimiſe ja üleilmliſe konwerentſi kokkukutſumiſeks, mis aga liitlaste poolt tagaſi lükati. Kõned peeti kolmes keeles. Homme on koosolek rahu ſtabiliſeerimiſe lepingute kindlustamiſe küſimustes. Koosolekule walitakſe igaſt delegatſiooniſt üks liige. Seega on Londoni nõupidamiſel algatatud mõte wäikeriikide kaſuks otſustatud.

Eta.

Ligemad ülesanded maaküſimuſes nõuk. Wenemaal.

Oktoobri rewolutſioon andis ſuure tõuke Wene küla majanduslikuks arenemiſeks. Talurahwas, kes elas wäikestel maalapikestel ja waewalt ſai omale ülespidamiſt, haaras oma ohuaegſelt klaſſiliſelt waenlaſelt ſuured mõiſad, et häwitada oma alaliſt maapõuduſt. Põllutöö rahwakomiſſariaadi andmete järele oli talurahwa kätte läinud 1. now. 1920. a. 36 Euroopa-Wenemaa kub. 21.407.152 tiinu kõlbuliſt maad, mis ſuurendas talumaa maapinna 94.720.628 tiinuſt 116.127.780 tiinuni. Sellega ſuurendati talumaid nendes kubermangudes 80 prots. kuni 99,8 prots. üleüldiſeſt kõlbuliſeſt maaſt. Üleſäänud maa jäi kollektiiwſete ja nõukoguliste majapidamiſte alla.

Kuid oktoobri rewolutſiooni tähtſus talurahwa ſuhtes pole mitte ainult ſelles, et talurahwas ſai hulk maad juure, waid tema pää tähtſus on ſelles, et ſootumaks häwitati Wene külades feodaalſe orjaaja jäänuſed. Mõisnik, kes ſeni mängis eſimeſt wiiulit Wene külas, ſemſtwo aſutustes ja ka tſaarikojas, pidi taganema ja talurahwale wõimaldama iſe oma ſaatuſt juhtida. Wõttes oſa proletaarſe riigi ehituſeſt ja kaitſtes kodanliſelt ja mõisnikelt wõidetud wabaduſt, ſuutſid talupojad mõneski raioonis juba 1918. a. parandada imperialiſtliku ſõja haawu, ſee oli wõimalik ainult wana korra häwitamiſe tõttu.

Kogu ſee protſeſs tõi endaga ſuuri muutuſi külas. Talumaa hulk ſuurenes, ſuurenes ka oſalt talurahwa arw, ſeſt ſuur hulk linnatöölisi läkſid 1918. a. tagaſi külasſe, ja ſelle tõttu ſuurenes maatameeste ja wäikemaapidajate maapind mõiſa- ja kroonumaa arwel.

Samal ajal andis ennaſt ka tunda ſelle protſeſſi teine külg. Suurmajapidamiſte lagunemiſe tõttu wähenes üleüldine wiljaſaak, ſeſt teatud oſa maapinda jäi algawa koduſõja päraſt harimata. Samuti mõjus teatud määral wiljaſaagi wähenemiſe pääle kultuuriliste majapidamiſte tükeldamine, ſeſt liig hilja tehti nende tükeldamiſe waſtu takiſtuſi.

Wana korra häwitamine häwitas nõukogu Wenemaal ſootumaks eraomanduſe, palgatöö ja rentimiſe põllutööstuſes ning aſus talurahwa maapinna ühtlustamiſele teatud normi piirides igas raioonis ja kollektiiwſe maapidamiſe laialilaotamiſele. Eraomandus maa pääle ning rentimine ja palgatöö põllutööstuſes häwitati maa natſionaliſeerimiſega ja teiste määrustega, mis kohe alguſes wälja anti. Teine oſa — talude maapinna ſuuruſe ühtlustamine ja kollektiiwſete majanduste korraldamine läks kogu aeg, ſeſt ſeda pole wõimalik ühe hoobiga teostada.

Prolitaarſe wõimu ülesanne kohe päraſt oktoobri rewolutſiooni, kui oli häwitatud kodanluſe wõimu majanduslik alus, oli eeſtkätt riigi walmistusjõudude tõstmine, kus pää rõhku tuli panna põllutööstuſe walmistusjõudude tõstmiſe peale, ſeſt nõukogu Wenemaal on põllutööstus igaſuguſe majandusliku ülesehituſe alus. Selle pääle juhtis ſm. Leenin juba 1907. a. kõikide tähelpanekut.

Waremalt tuli nõukogu wõimul ligikaudu ſunniwiiſil talupoegi wiia põllutööstuſes walmistusjõudude tõstmiſele, ſeſt talupoeg ei tahtnud alati ſelle eeſt hoolitſeda. Mitmel pool oli ta hawitatud ainult ſelleſt, et muretſeda põllutööstuslikke aineid oma ülespidamiſeks. Lood muutuſid ſuureſti päraſt 8 nõukogude kongreſſi, mis kogu proletaarſe riigi tähelpanekut juhtis ſelle pääle. Hoopis teiſeks muutus talurahwa ſeiſukoht üleüldiſes mõttes päraſt nimetatud kongreſſi. Muidugi ei ſaa mõelda, et nii kõigi talupoegadega oli, ſeſt waeſem ja ſuur oſa keſkmiſeſt oli waremalt ſelle eeſt hoolitſenud.

Praegu wõib nõukogu Wenemaal tähele panna, et talupojad igalpool iſe kõik abinõud tarwituſele wõtawad, et walmistusjõude tõsta. Seda iſeloomuſtab iſeäranis ſee asjaolu, et 1918. a. anti talupoegade poolt ainult 41 teadaannet, kus nõuti metſa põlluks tegemiſeks, kuid 1920. a — 312 ja 1921. a. eſimeſel poolel juba 211. Samal ajal wõime tähele panna talupoegade nõudmiſi, kus nõutakſe kogukondliku maapidamiſelt üleminekut hutoritele, et oleks wõimalus majapidamiſes eeskujuliſemaid maaharimiswiiſiſid tarwituſele wõtta.

9 nõukogude kongreſs läks weel kaugemale ja arendas neid ſammuſid edaſi, millele pandi alus 8 nõukogude kongreſſil. Selle peale waatamata, et proletaarne riik endiſtwiiſi näeb tulewikus põllutööstuſe edu ainult ſuurmajapidamiſtes, kus kõige ratſionaalſemalt tööjõudu kaſutatakſe, leiti wõimalus kõigile, kes ſoowiwad põllutööstuſe tõstmiſe mõttes aſuda hutoritele, ſeda lubada. Samuti lubatakſe kõigil piiramata määral oma majapidamiſt laiendada, kuipalju on tal ſelleks jõudu. Loomuline, et riik ei ſuuda ſääl ſuuretoetuſt anda. Selle kõrwal antakſe muidugi toetuſt maaparanduſe töis.

Weel tuleb tähelepanekut juhtida põlluteaduſe laialilaotamiſe pääle. Ükski riik ei pööra niipalju tähelpanekut teaduſe laialilaotamiſe pääle, kui nõukogu Wenemaa. Aruſaadaw, et ükski kodanlik riik ei wõigi ſeda teha. Eriliſelt pöörab nõukogu Wenemaa tähelpanekut põlluteaduſe laialilaotamiſe pääle. Juure on aſutatud ſuur hulk põllutööstuſe koolisid ja kurſuſeid. Praegu töötawad igas kubermangus põllutöö koolid ja kurſuſed. Laialiſemate talurahwa maſſide arendamiſe pääle katſutakſe mõjuda liikuwate koolide kaudu, mida organiſeeritakſe igasſe kreiſi ja mille ülesanne on kõik wallad läbi käia, andes elementaarſeid teadmiſi kuulajatele.

Ligemad ülesanded, mis nõukogu wõimul Wenemaal maaküſimuſe alal ees ſeiſawad, kui kõrwale jätame uued määruſed palgatöö ja maarentimiſe lubamiſeſt, mis on praegu wõimalikud poliitiliſe wõimu kindlustatud oleku, ja tarwiliſed põllutööstuſe tõstmiſe tõttu, on kahesuguſed: 1) riiklik abi põllupidajatele aineliſelt ja 2) riiklik abi põllupidajatele waimlikult põlluteadusliku propaganda abil.

Aineliſelt annab riik praeguſel ſilmapilgul weel ſuuremal määral abi talupoegadele, kui waremalt, ſeſt ainult ſelle kaasabil ſuudab talupoeg oma majapidamiſt tõsta ja põllutöö ſaaduste hulka ſuurendada, mille järele riik nii wajab. See abi ſeiſab: 1) Põllutööriistade ja maſinate muretſemine wäljamaalt ſuuremal hulgal ja odawate hindadega, 2) Rahaline toetus kauaegſe krediidi näol, 3) Sugutamis- ja ſeemnepunktide loomine nõukoguliſtes mõiſates, 4) Jaatilane karikaswatuſe toetamine riiklikkude aſutuste kaudu, 5) Uute põldude, heinamaade ja karjamaade korraldamine kõlbmatuſt maaſt ja nende hoidmine, 6) Metſapidamiſe ja kaswatuſe korraldamine riigi kulul.

Waimlik ehk õigemini teaduslik abi ſeiſab pääasjaliſelt põlluteaduslikus propagandas. Meil waadatakſe tihti propaganda pääle, kui tühiſe aſja pääle. Tegeliſelt pole lood mitte nii. Propaganda korraldamine ülemaalſes ulatuſes ja kindla plaani järele wiib talupoja waimlikuſt pimeduſeſt walguſele, kui tahame teda iſeloomuſtada nende wanade ſõnadega. Kõik eelpool nimetatud põllutöö koolid ja kurſuſed käiwad ſelle alla. Weel rohkem tehakſe teda riiklikkude korraldustega, mis juhiwad talupoja tähelpanekut eeskujuliſema põllupidamiſe poole.

Lõpuks wõib weel juhtida tähelpanekut ſelle pääle, mida teeb nõukoguwõim ſääl kollektiiwſe maaharimiſe edaſiarendamiſeks. Siin pööratakſe iſeäranis tähelpanekut proletaarſe maaharimiſe pääle, mis ſeiſab ſelles et üksikute tööstusettewõtete ja aſutuste külge kinnitakſe üksikud mõiſad, mida hariwad täiendatud aſutuste töölised ja mille ſiſſetulek ſuurel määral tööliste ſeiſukorda parandab.

Kokku wõttes on praegu nõukogu Wenemaal ligemad ülesanded maaküſimuſes ſelles, et rahuldada talupoegade nõudmiſi oma olukorra paranduſeks ſel teel, et tõsta walmistusjõude põllutööstuſes. See wiib loomulikult eeskujuliſema põllupidamiſe juure, mis ſuurendab wiljaſaaki ja tingimata aja jooksul häwitab talupoja wiletſa majandusliku olukorra, mille all ta aastaſajad äganud. Teiſt wäljapääſu teed pole leida, ſeſt rewolutſioon näitas, et maapinda iialgi ei ſuudeta niipalju ſuurendada, mis wiiks talupoja paremateſſe tingimisteſſe.

P. Saamer.

Järgmine „Tallinna Töölise" nr. ilmub neljapäewal 20. aprillil.

„Noor Tööline" nr. 3
on ilmunud.
Üksikuid numbreid ja hulgawiiſi wõib ſaada igapäew „Tööliste Keloris" Gogoli puiesteel 4.

Liitlaste ſõjajõud.

Liitlaste ſõjajõud.

Washingtoni konwerents määras „teoreetiliſelt" kindlaks, kuipalju wõib merewäge olla ſuurriikidel: Inglismaal, Ühisriikidel ja Jaapanil. Prantſusmaa ägedal waſtuhakkamiſel ei ſaadud maawäe piiramiſt läbi wiia mitte. Katſetakſe Genua konwerentſil arutada ka maawäe ſõjarakenduſe küſimuſt.

Prantſusmaa ſõjawägi.

Sõjawäeteenistus on ſunduslik. Hakatakſe ſõdurisſt ikka enam ja enam aſumaadeſt wõtma. Teenistuſe aeg 1922. a. 1. oktoobrini on kaheaastane, 1923. a. 1. aprilliſt peale — 18-kuune.

1922. a. 1. jaanuaril oli alaliſt ſõjawäge:

Prantſusmaal ja Elſas-Lotharingenis	350.000
Okkupatſioonwägeſid Rheini ja Saari piirk.	100.000
Ülem-Sileeſias ja Meemelis	14.000
Lähmas Idas, Balkanitel, Konstantinopolis ja Wäike-Aaſias	10.000
Lewantas, Siirias ja Kiliikias	85.000
Marokkos	85.000
Alshiiris ja Tuniſis	400.000
Teistes aſumaades	50.000
Üldſe	1.095.000

Aſumaade wärwiliste inimeste hulka kawatſetakſe ſõjawäes ſuurendada kunni 400.000-ni. Aſumaade „metslaſed" on ka palju paremad ja otstarbekohaſemad koduste waſtuhakkamiſte mahaſurumiſeks. Praegu on aſumaadeſt ſoldatiſi aſumaades eneſtes ja okkupeeritud Rheinimaadel.

Ilmaſõja kogemuſte tagajärjel on Prantſusmaa ſõjawägi endiſega wõrreldes märksa reorganiſeeritud. Sõjaſt oſawõtjate maſſeliſe demobiliſeerimiſe tagajärjel ja oſawa rahwusliſe propaganda tõttu ei olnud mullu ſõjawäes ſuuremaid diſtſipliini rikkumiſi.

Sõjawäe kulud 1922. a. eelarwes on 4.291.146.897 franki.

Suur-Britannia.

Alaliſeſt ſõjawäeſt teenib üks pool Indias ja aſumaades, teine pool metropolias (Britmaal).

1922. a. 1. jaanuaril oli ſõjawäge:

Britimaal eneſel (ſelleſt Iirimaal 70.000)	151.000
Indias	76.000
Okkupatſioonwägeſid Rheinimaal	16.000
Egiptuſes	11.500
Wäike-Aaſias ja Meſopotaamias	45.000

Seaduſed, mille makſmapaneku eeſt iſeſeiswad ja kommunistid korraldaſid töötaliſtuſe riigikogus.

(Järg).

§ 17. Selle ſeaduſe rikkujaid karistatakſe rahatrahwiga 25.000 margaſt kunni 200.000 margani wõi wangiſtuſega üheſt kuuſt kunni ühe aastani, kusjuures mõlemad karistuſed wõiwad ſaada ühendatud.

§ 18. Selle ſeaduſe täitmiſe ja järelwalwe ja tekkinud konfliktide lahendamine on töökaitſe kommiſſaride ja omawalitſuste peal, kes ſeaduſerikkujaid wõtawad waſtutuſele.

Samuti on ſeaduſe täitmiſe rewideerimiſe õigus palgaliste organiſatſioonidel oma tööharu ja tegewuspiirkonna piirides.

Märkus. Järelwalwe aſutuſed peawad nendele ſaadetud kaebtuſed hiljemalt ühe nädala jooksul läbi waatama ja aſjale ſeadusliku käigu andma.

Normaal toiduainete tabel § 4 juure.

Kolmeliikmeliſe perekonna ülespidamiſeks kuluwate toiduainete hulk ühe kuu jaoks.

	Toiduainete nimetus.	Raskus. Naela.	Raskus. Solotn.	Toitmiſe wäärtus kalooriates.
1.	Rukkileib	153	12	132000
2.	Loomaliha	37	48	16650
3.	Sealiha	9	36	8550
4.	Tangud	4	66	6600
5.	Riiſujahu	8	75	5025
6.	Wõi	6	23	19950
7.	Piim	109	86	80150
8.	Kartulid	108	12	46200
9.	Kalad	14	6	5175
10.	Kapſad	9	86	1200
11.	Kaalid	4	66	600
12.	Sibulad	—	75	150
13.	Sool	9	86	—
14.	Kohwi	3	75	—
15.	Tee	—	75	—
16.	Suhkur	4	66	7350
				279600

II.

Töö- ja puhkeaegade korraldamiſe ſeadus.

§ 1. Selle ſeaduſe alla käiwad, waatamata nende iſeloomu peale, kõik tööalad, kus tarwitatakſe palgaliſt tööjõudu ja kõik iſikud, kes palgalistena teenides, oma tööjõu eeſt taſu ſaawad rahas wõi natuuris.

§ 2. Tööajaks loetakſe ſelles ſeaduſes aeg, mille kestes palgaline on ööpäewa jooksul tööandja teenistuſes.

Märkus. Tööaladel, mis oma loomu pooleſt tingiwad alaliſt töökoha muutmiſt, nagu põllu-, kaewandus- metſa- ja turbatööstus, teede ehitamine j. n. e., loetakſe tööajaks ka aeg, mis kulub kogumiskohaſt tööle minekuks ja töölt tulekuks.

§ 3. Tööaeg ei tohi olla kehaliſe töö tegijatel palgalistel üle 8 tunni öö-päewa kohta ja üle 40 tunni nädalas, waimliku töötegijatel mitte üle 6 tunni ööpäewa kohta ja üle 36 tunni nädalas.

Märkus 1. Puhkepäewade eelſetel päewadel ei tohi töö kesta üle 6 tunni, ſuurte pühade — 1. jaanuar 1. mai, lihawõtte-, neli- ja jõulupühad — eelſetel päewadel mitte üle 4 tunni.

Märkus 2. Töö algus, lõpp ja waheajad määratakſe kindlaks palgaliste ja tööandjate kokkuleppel, kui kokkuleppele ei jõuta, siis waſtawa töökaitſe kommiſſari poolt, silmas pidades tööliste nõudmiſt.

§ 4. Hiljemalt 4 tunni järele peale tööaja algust peab olema ſöömiſeks ja puhkamiſeks töövaheaeg, mis ei tohi olla wähem kui üks tund.

Märkus. Nende tööliste jaoks, kelle elukoht on tööaſutuſeſt kaugel, peab tööandja korraldama töökoha juure ſooja ja terwiſhoiu nõuetele waſtawa ruumi ühes tarwiliku ſiſſeſeadega, kus töölised wõiksid wiibida töövaheaegadel.

§ 5. Alaealiste tööaeg ei tohi olla 14 kunni 16 aasta wanustele üle 4 tunni ja 16 kunni 18 aasta wanustele üle 6 tunni päewas.

§ 6. Alla 14 aasta wanuſid lapſi on keelatud pidada palgalistena.

§ 7. Ületunnitöö, ſee on töö, mis tehakſe üle § 3 tähendatud aja, on lubatud põllutöös ainult põlluſaagi hukkaſaamiſeſt päästmiſeks, kuid mitte üle 2 tunni öö-päewas ja mitte üle 225 tunni aastas, teistel tööaladel ainult ſelle tööharu palgatööliste organiſatſiooni poolt wäljatöötatud tingimiſtel ja loal.

Märkus. Ületunnitöö peab taſutama 50 protſenti kallimalt.

§ 8. Töö, mis tehakſe kella 7 õhtu ja kella 7 hommiku wahel, loetakſe öötööks.

§ 9. Öötöö on lubatud ainult ühiskondlikult tingimata tarwilikkude tööde, nagu teenistus haigemajades, raudtee jne. juures ja tööstusharudes, mis oma loomu pooleſt wahetpidamata töötamiſt nõuawad.

Märkus. Öötöö ei tohi kesta üle 6 tunni, kui pole waſtawa tööliste organiſatſiooni poolt tehtud teiſtſugune korraldus.

§ 10. Alaealiste 14 kunni 18 aasta wanaduſeni meespalgaliste ja kõigi naispalgaliste öötöö on keelatud.

§ 11. Terwiſele kahjulikkudes tööharudes peab tööaeg olema lühem kui 8 tundi päewa kohta.

§ 12. Terwiſele kahjulikkudel töödel on keelatud tarwitada alaealiſi 14 kunni 18 aasta wanaduſeni. Samuti on keelatud neid tarwitada hädaohtlikkude tööde, näit. aurukatelde ja jõumaſinate juures.

§ 13. Kõik palgaliſed peawad ſaama nädalas wähemalt ühe puhkepäewa. Peale ſelle on palgaliſed wabaſtatud tööſt kõigil makſwates ſeaduſtes kindlaks määratud pühadel.

Märkus. Puhkepäewadel ja pühapäewadel wõiwad palgaliſed töötada ainult § 9 tähendatud juhtumiſtel, kus juures nad waſtawa arwu wabu tööpäewi peawad ſaama ehk liſataſu 100 protſendi ſuuruſes.

§ 14. Palgalistel, kes tööandja juures teeniwad wähemalt 3 kuud, on õigus ſaada ſuwel 14 päewa ja palgalistel, kes üle poole aasta teeninud, üks kuu puhkuſt.

§ 15. Naispalgaliſed on wabaſtatud tööſt peale § 13 ja § 14 tähendatud kordade 8 nädalat enne ja nädalat päraſt ſünnitamiſt.

Emadele peab wõimaldama iga 3 tunni järele oma lapſi imetada.

§ 16. Kõik tööaega käſitawad ſeaduſed ja määruſed, ſamuti kõik kollektiiw- ja üksiklepingud kaotawad ſelle ſeaduſe makſmahakkamiſega oma makſwuſe niiwõrd, kuiwõrd nad ſiſaldawad töölistele käesolewaſt ſeaduſeſt halwemaid tingimiſi.

§ 17. Selle ſeaduſe rikkujaid karistatakſe rahatrahwiga 25000 margaſt kunni 200.000 margani wõi wangiſtuſega üheſt kuuſt kunni ühe aastani, kusjuures wõiwad ſaada ühendatud mõlemad karistuſed.

§ 18. Selle ſeaduſe täitmiſe järelwalwe ja tekkinud konfliktide lahendamine on töökaitſe kommiſſaride ja omawalitſuste peal, kes ſeaduſerikkujaid waſtutuſele wõtawad.

Samuti on ſeaduſe täitmiſe rewideerimiſe õigus palgaliste organiſatſioonidel oma tööharu ja tegewuspiirkonna piiride.

Märkus. Järelwalwe aſutuſed peawad nendele ſaadetud kaebtuſed läbi waatama ja aſjale ſeadusliku käigu andma.

§ 19. Määruſed tööpäewa kohta § 11 tähendatud tööharudes ja nimestikud § 2 märkuſes, § 9 ja § 12 tähendatud tööharude kohta ſeab kokku töö- ja hoolekandeministeeriumi palgatööliste kutſeorganiſatſioonide arwamiſi tähele pannes, ja kuulutab nad wälja ſunduslikkude määrustena.

Eesti Iſeſeiswa Sotſialiſtlika Tööliste Partei kolmas kongreſs peetakſe Tallinnas.

20.—22. aprillini ſ. a.

Kõik partei oſakonnad aſugu kiires korras kongreſſi päewakorra läbiarutamiſele ja ſaadikute walimiſele. Ükski oſakond ei tohi puududa kongreſſilt.

Siia hulka ei kuulu päriſmaalaſteſt ſõjawäeoſad Indias ja teistes aſumaades. Britis on weel wabatahtliste korpuſed, keda 1921. a. oli 150.000 inimeſt.

1922. a. ſõjaline eelarwe — 82.094.000 naelſterl.

Belgia.

1920. a. 1. jaanuari ſeadus pani makſma ſunduſliku wäeteenistuſe, mida ennem ei olnud. 1. augustil 1914. a. oli ſõjawägi ſuur 42.000 inimeſt, 1. jaanuaril 1922. a. aga 130.000 inimeſt, ſ. o. 300% ſuurem. Praegu on kõik ſõjawägi Belgia idapiirile koondatud; 30.000 meeſt aſuwad Reinil. Lüttichi ja Namuri kindluſed on uuesti üles ehitatud. Sõjawägi on Prantſusmaa kontrolli ja walwe all. 1921. a. oli ſõjawäeliſe distſipliini rikkumiſi õige ſagedasti.

Sõjawäe ülespidamiſe kulud 1922. aastal — 1.217.000.000 franki.

Itaalia.

Rahuaegne ſõjawäe ſuurus 1922. a. peale on kindlaks määratud — 800.000. Ilmaſõja kogemuste tagajärjel on ſõjawäge palju reorganiſeeritud ja reorganiſeeritakſe edaſi. Tegelik wäeteenistus — 18 kuud. Äparduste tagajärjel maailmaſõjas on distſipliin ſõjawäes närune.

Sõjawäe eelarwe 1922. a. peale — 2.837 miljoni liiri.

Poolamaa.

1922. a. 1. jaanuaril oli ſõjawäe ſuurus ümarguſelt 500.000 meeſt.

Poola ſõjawäe reorganiſeerimine ja õpetamine on Prantſusmaa käes. 1921. a. weebruarikuu Prantſus-Poola ſõjaliſe konwentſiooni järele on Poola ſõjawägi „Prantſusmaa ſõjawäe Ida-oſa". Teenistusaeg — kaks aastat. Wäeſt ärajooksmine ja distſipliini rikkumiſe eeſt karistatakſe wäga waluſalt.

Sõjaline eelarwe 1921. a. oli 65.000 miljoni marka.

Enne maailmaſõda oli kogu ilmas ſõjawäge 7 miljoni. 1921. a. aga 11 miljoni. Kapitalistidel on wäga ja wäga palju põhjuſt rääkida rahuſt. Uus maailmaſõda on käegakatſutaw, kui proletariaat oma rewolutſiooniga ſelle wõimatuks ei tee.

Töölisteühisustest ja töökohtadest.

Tallinnast.

Üleriikliku maatööliste liidu juhatuſe koosolek 1. aprillil 1922. a.

Juhatus jaotas omawahel ametid järgmiſelt: esimees ſms Hanſen, abiesimees ſms Keerdo; ſekretääriks ſms Lauristin, abiſekretäär ſms Joonas; kaſſahoidjaks ſms Kõrgemaa, abiks ſms Kägu.

Liidu juhatus otſustas peetud maatööliste kongreſſi materjaali paljundada, et igale töölisühiſuſele wõimaldada ülewaadet kongreſſi tegewuſe kohta.

Et tänawu maatöölistel palgaſeaduſeid makſwuſel pole, otſustas juhatus aſuda palgalepingu wäljatöötamiſele, ſeda eſitada riigikogule 12 punkti toetawate riigikogu töölisrühmade kaudu. Lepingu läbiſurumiſeks teeb Liidu juhatus ühes mainitud riigikogu rühmadega energiliſt kihutustööd.

Maatööliste organiſeerimistöös kawatſeb Liidu juhatus ametisſe panna organiſaatorid.

Maatööliste liit tahab, palju jõuab, korraldada maatööliste koosolekuid, organiſeerides üle maa töölised ühiſeks wäerinnaks kurnajate wastu.

Juhatuſe koosolek 10. aprillil 1922. a.

Juhatus otſustas ſaata maatööliste palgalepingute ſeletamiſeks näpunäited wallanõukogude tööliste rühmadele ja maatööliste ühiſustele. Peale ſelle otſustati „Tallinna Töölises" üleskutſe näol maatöölisi informeerida ja hoiatada, et nad ei teeks lepinguid peremeestega, mis oleks neile ja kogu maatööliste hoogſale palgawõitluſe arenemiſele kahjulik.

Harjumaa organiſaatori aruandeſt ſelgub, et on ühiſuſi, mis töötawad elujõuliſelt ja on ka neid, mis alles alganud tegewuſt. Organiſeerimiſel on mitmed maatööliste ühiſuſed ja tõotawad juba lähemal ajal tõſiſeid elumärke awaldada.

1. mai puhuks pöörab Liit maatööliste poole, et need wääriliſelt töölistepüha peakſid ja teada annakſ, kuhu wajawad kõnelejaid.

Liit nõuab weel, et maatööliste ühiſuſed teatakſid oma aſukoha aadreſſid, et Liidule wõimalik oleks katkestamatult töölisteühiſustega ſidemes olla.

Inglis-Balti laewatehaſe tööliste koosolekul

29. märtſil ſelgub, et tehaſe walitſuſel on lähemal ajal kawatſus mingiſuguſt lõuna tundi ſiſſe ſeada ja ka tööd kahes wahetuſes ühe ja nendeſamade töölistega edaſi jatkata.

Et lõuna tunni küſimus juba eelmiſel koosolekul 14. weebruaril ſ. a. tööliste poolt läbi waadatud ja ühel häälel mittewastuwõetawaks tunnistatud, otſustab koosolek teiſtkordſel hääletamiſel ſeda ettepanekut tagaſi lükata, ühes ſellega eſineda tehaſe walitſuſe ees protestiga, et ka tööliste ſoowidele, mitte wastu ei tule.

Mis puutub ületunnidesſe, ehk kahe wahetuſega töötegemiſesſe ühe ja nendeſama tööjõududega, leiab koosolek, et ſellega on tööpäew liig palju pikendatud ja et ſuurem jagu töölisi linnas elab, ſaab ſee nendele raskeks ka arwesſe wõttes, et praegu riigis tööta töölisi palju leidub, ſiis ſaab ſee üleüldiſel hääletamiſel tagaſi lükatud.

Palkade lahendamiſe küſimuſt arutades, leiawad töölised, et praegu wäljamakſetwad protſendid töö ette liig wäikeſed on, üleüldiſel hääletamiſel otſustab koosolek, et edaspidi töö hindamiſe juures ſaaks ſpetſialistidele kui ka päewatöölistele kindlaks määratud, alammäär mitte alla 200%.

Tükitöö hindamiſe juures ennem töö algust, tſhekid kahes ekſemplaaris wälja kirjutada, milleſt üks meiſtri ja teine tööliſe kätte jäewad.

Ettetulnud juhtumiste tööriistade walmistamiſe töökojas (inſtrumentaalmajas) läbi waadates, kus meister Panfilow oma tööliste ees töökoja ukſe lukku laſi panna ja ſellega töölistele töökojaſt wälja, kui ka ſiſſekäigu wõimatuks tegi, otſustab koosolek eſineda tehaste direktori ees nõudmiſega, et nimetatud meister ſaaks teenistuſeſt tagandatud.

Kas on töölisel töökaitſe kommisſarideſt kaſu?

Tſelluloosi wabrikus oli juhus, kus töölist kellegi kirjutaja poolt ſõimati ja ſellele „herrale kirjutajale" ſamade ſõnadega wastas. Selle eeſt anti töölisele lõpparwe. Wanemate nõukogu leidis ſelle teguwiiſi ülekohtuſe olewat ja kutſus töökaitſe kommisſari kohale aſja lahendama. Töökaitſe kommisſar kuulas kirjutaja kui ka tööliſe üle, kus kirjutaja kategooriliſelt nõudis tööliſe lahtilaſkmiſt. Et „kirjutaja herra" iſe lubas töölt lahkuda, kui töölist töölt ei tagandata, leidis töökaitſe kommisſar, et „wabrikuwalitſus wõib töölist alati töölt tagandada, kui temal ſelleks tahtmine on". Milleks on meil ſiis ametnik nimega „Töökaitſe kommisſar"?

Rätſepmeiſtrite manööwer.

Tallinna Rätſepa töökoja pidajate ühiſus ſaatis Nõelatööliste Ametiühiſuſele kirja, milles teatati, et nemad on otſustanud wälistöö protſenti 30 protſendi pealt 20 — peale alandada, põhjendades, et materjaalide hinnad, mis tööline omalt poolt juurde paneb olla ſedawõrd langenud, — mispeale Nõelatööliste Ühiſus, oma peakoosoleku otſuſe põhjal eitawa wastuſe ſaatis. Nüüd kuulub, aga et rätſepmeiſtrid tööliste keskel ſeletawad, nagu olekſid nad protſendi alanduſe ettepaneku juſt ühiſuſe juhatuſe ſoowituſel teinud. See on muidugi alatu prowokatſioon, mis ſelleks lendu lastud, et tööliste uſaldust oma ühiſuſe wastu kaotada.

Töölised, ärge uskuge ſeda laimu waid nõudke ſeletust ühiſuſelt! Read koomale ja kui üks mees ametiühiſuſe liikmeks!

Antakſe demokraatlikku leili.

Markel M. Makarowi wabrikus on täitſa „demokraatlik" kord makſma pandud peale 25. märtſi koosolekut. Paljud nendeſt, kes koosolekul olid, on wärawa taha ſaadetud. Eeſtkätt need, kes olid walitud korraldawasſe komiteesſe, wanemate walimiſe otstarbel. Üles öeldi tähendatud töölistele nädala jooksul peale koosolekut (ſee on esmaspäewaſt kuni laupäewani), iga päew, ühele ja mitmele korraga. Kuid juba 3. aprillil makſeti lõpparwed kõigile wälja, nädala ja rohkem palka ette makstes. Wiſt hakkas wabrikandil hirm järgmiſe koosoleku pärast, mis pidi ära peetama laup. 8. aprillil tööliste wanemate walimiſeks, ſeſt tänini ei ole meil niiſuguſt wanemat weel olnud, peale wabrikandi ja tema kannupoiste. Neid on meil ka wiſt enam kui kuſagil mujal. Tuleb iga 8-me tööliſe kohta juba üks nuudimees.

Minewal nädalal käis töökaitſe kommisſar wabrikus. Räägiti temale wabriku wanemate puuduſeſt ja walimiſe korralduſe puhul tööliste lahtilaſkmiſeſt ja muudeſt wabriku puudusteſt. See iſand aga arwas eneſe täiesti wõimetu olewat — enne ei ſaawat ſelles aſjas midagi ära teha, ſeſt wabrikuwalitſus olla ſeaduſe järele talitanud 2-nädalaſe etteütlemiſega jne. Nüüd on kontori-poolſed kõik nõnda ärewil, et kui tööline juhtub wäljakäigu kohta minema ehk wabriku hoowi peal käima, ſiis on hoowinarrid (ſabarakud) iga ſammu peal küſimas: „Kes ſa oled? Kuſt tuled? Kuhu lähed?" jne.

Ühele töölisele, kes kõigi nende küſimistele ei arwanud tarwis olewat wastata, oli meister öelnud: „Miks ei wastanud, kui Teilt küſiti?" (On nii wiſakas, räägib töölistega „Teie", mida teiſed ei oska!) Tööline wastas, et küſimisteſt juba ära oli tüdinenud, ſeſt ſee oli üle õue tulemiſel kuues küſija olnud. Selle peale ütles meister, et praegu olewat niiſugune hull aeg ja wabrikuwalitſus olla teinud ſarnaſe korralduſe (wiſt kihutustööd kartes lähemaks koosole- Tisleritöötoas on üks naistööline L., kes meiſtrile nähtawasti õige lähedal ſeiſab. Mainit L. riidleb alatasa naistega ja püüab üldſe ſuurnima olla. Meestöölised temaſt palju ei hooli, aga naiſed ſellewastu kardawad kui tuld. Päewa läbi käib tema ühest kohast teiſe, et tööliste kõige wähematki häälitſemiſt iſandale ette kanda. Aga õhtuti, kui wile puhunud ja teiſed kõik õhtule lähewad, ſiis on L. rataſſae (kreisſaag) juures ja töö käib nõnda, et wabrik mürab. Meiſtri jutu järele tegewat L. poole rohkem tööd kui teiſed naistöölised. Muidugi, päewal ſõimab ta naiſi ja öösel käiwat, ta eneſe jutu järele, meiſtri ſigu ſöötmas. Miks ta ſiis rohkem ei tee.

Makarowi töölised! Ärge ſallige eneste hulgas niiſuguſeid, kes tööliſe nime wäärt ei ole. Ärge laske endid hirmutada wärawa taha ſaatmiſega. Astuge wiimane kui üks ehitustöö liidu liigeteks ja waliige herrade kurnajate kiuste tööliste wanemad, kes tõſiſelt teie kaſuſid kaitſewad, aga mitte iſandate ees ſaba liputama ei hakka.

Sitl.

Harjumaalt.

Tööliste koosolek Penningi wallas 3. aprillil ſ. a.

Päewakorras oli organiſeerimisküſimus ja töölisteühiſuſe aſutamine.

Organiſeerimisküſimuſe üle eſines ſms Kägu pikema kõnega.

Näidates, misſuguste kontrrewolutſiooniliste wõtetega praegune walitſus tööliste ridu häwitab. Tööliste majandusliku olukorra paranemiſt teostatakſe ſeega, et heidetakſe agaramad töölised wangikongi ehk tapetakſe maha. Tööline, kes nõuab inimwääriliſt ülespidamiſt, ſatub walitſuſe tagakiuſamiſe alla, ſunnitakſe lahkuma töökohalt ja lõpuks wiſatakſe jällegi piinakambrisſe kõdunema.

Üldſe on praegune walitſew tagurline kodanlus ühiſena wäerinnana peale tungimas, ſeal juures mitte mingiſuguſt ſurweabinõuſt tagaſi kohkudes. Kodanlus tüürib täiel aurul äärmiſe parempoolſe reaktſiooni rüppe.

Töölised peawad kontrrewolutſioonile wastukihwti leidma. See on töörahwa ühine wäerind. Iga aruſaaja tööliſe kohus on, olgu linnas wõi maal, astuda ühiſesſe wäerinda, et läbi ſuruda nõudmiſed, mis oleme üles ſeadnud.

Ühiſe wäerinna 12 nõudmiſt wõeti ühel häälel wastu.

Töölisteühiſuſe aſutamiſeks moodustati kolmeliikmeline kommisjon.

Sms Kägu ſelgitas tööliste ajakirjanduſe tähtſuſt, rõhutades weel eriti töölisnoorſoo ajakirja „N. Tööliſe" wajaduſt. Koosolijad otſustaſid tööliste ajakirjandust toetada.

Koosolekut katſuſid hallparunid takistada, kuid nende lootſik jookſis madalale.

Nõmme alewiwolikogu tööliste rühm.

Läinud wolikogu walimistel eſineſid alewi töölised eſimeſt korda iſeſeiswa rühmana ja ootamata eneſelegi wiiſid läbi 14 meeſt. Wõis arwata et ſee wolikogu enam aktiiwſemale tegewuſele wirgutab, tuues teatawat pööret. Wiskas ju ſee ootamatus teiſedgi rühmituſed rooپaſt wälja ja nähes et uute naabritega tõſiſelt rehkendada tuleb katſuti ühelt kui teiſelt poolt kontakti luua, kas wõi üle teiste peade kätt ſirutada. Ja tõepooleſt — tööliste eſitajad läkſid igasſe walitawasſe aſutusſe ja kommisjoni, mõnesſe iſegi enamuſes. Rühma arwamiſed ja nõudmiſed olid mõõduandwad. Kuid rühma kohmetus ja järeleandmine andis teiſele poolele küllalt julguſt domineeriwat oſa eneſele haarata ja ſiin ſeiſiski õnnetus. Juba eſimeste ſarnaste määratuste juures wõis ettekuulutada rühma mõju languſt.

Nüüd on ligi aasta „tööd" ſeljataga ja tööliste rühmaga ei rehkendata ammugi enam. Üksikud ei ilmu poole aasta jooksul kordagi koosolekule.

Ja tagajärg: tööliste rühma waikimiſel wiidi läbi 60 kordſed üüri normid.

Ettepaneku puhul määrata alewis üldiſelt 40 kordne üür, ei hääletanud tööliste rühm mitte kaaſa.

Alewiwalitſuſes istuwad kaks rühmaſt wäljaheidetud töölist keda ſinna waliti parteita demokr. rühma ülesſeadmiſel. Ja tööliste rühma ei leia abinõuſid, kuidas neid üleaiſa löönud iſandaid tagandada.

Nõmme alewiwolikogu on näituſeks, kui armetuſeſſe ſeiſukorda wõib ſattuda klasſiteadmatuteſt liigeteſt koosſeiſew tööliste rühm.

Kaiuſt.

Tööliste elu on ka ſiin wäljakannatamata wiletſ. Kaiu ja Karitſa mõiſad jagatakſe kewadel wälja ja töölised lendawad aia ääre. Mõiſate ſüdamed aga antakſe polkownikutele. Waliwad kaardi pealt enne jagamiſele tulekut meeldiwa wälja ja aſi nadi. Nii ſaid Kaiu mõiſaſt kaks polkownikku kumbki kaks normaal talu ja Karitſaſt niiſama. Noh, kuidas ſiis muidu?

Töölisteühiſus aga ei jaa jalgu alla. Möödakäinud ſuwel töötas ühiſus kaunis korraliſult. Renditi kohalikuſt mõiſaſt ühiſuſele ruumid ja alustati ka muud tegewuſt. Siin tõuſid aga juhatuſe omawahelised nägelemiſed ja wõimupüüded, mis ühiſuſe tegewuſe peale halwawalt mõjuſid ja lõpuks jäi kogu tegewus ſoiku. Nüüd on aſi ſiiski paigaſt nihkuma hakanud. Töölised, koguma kõik töölised oma ühiſuste ümber, et ühiſelt wastu astuda riſtikangelaste ja peremeeste ülbuſele. Ei tee meie ſeda, oleme paratamatalt aia ääre nälgima mõistetud.

Nikſi.

Eesſaare Nadu

Tiblad.

(6) (Järg.)

Meeri Ilmar. Niiſuguſed ſaawad ikka paratamata herrasrahwa liigeteks. Seſt on aastat kümme, kui Kill temaga wiimati kokku puutus. Siis oli tema, Kill, poiſikeſe-ohtu ſuiliſeks Ilmari talus. Aastat wiis enne ſeda oli iſa ſealt ſaunaſt ära kolinud. Nende hüti aſemel ſeiſid juba teiſt aastat lawad.

Kuskilt mälestusſopiſt tõuſeb pilt. Ta künnab keſa. Higine. Nägu nagu kepaparkiga pruuniks wõetud. Käelabad ſoojuſeſt pundunud. Peod krobelisteks äestatud.

Ja ſiis ilmub järsku käänaku tagant kaarik. Wana Ilmar ſõidutab Meerit linnaſt koju. Kooli lõppekſamilt. Kündja puhastab parajasti tee ääres wao otſas atra. Wahib imestanult õõna täiskaswanud neiu otſa. See aga hüüab: Jüri! Sind ei tunne enam äragi! On ſiis ainſa hüppega põllu ääres. Pigistab kätt. Küll ſul on aga ſoe? Kuidas ſiis ſuiliſe leib maitſeb? Miks ſa nii wõõrastades ſilmitſed? Ammu ſee oli, kui mind ſelle eeſt juustetutiſt wedaſid, et ilma lubata lugeſin ſinu maadeteadus-tarkuste kaustikut?

Jaa, ſelle ſuwe oli tema, Kill, nagu kuutõbine. Wahel kuum nagu palawikus. Samaſt jälle jõuetuſtundeſt ruſutud. Tööl wahib, kas Meerit näha pole. Õue tulles pilkub otſides ringi. Ja kui ſiis teda näeb, kohmetab ſüüdlaſena.

Augustis ſõitis Meeri jälle linna. Kill kraapis parajasti linu, kui ſuur raudtelgedega wanker kaaſiku wahele weeres. Meeri istus kõrgel heinakoti otſas ja nähti oma käſa ſilmitſewat. Kill wiſt tööſt karedaks minutunud peod tegid häbi talle. Aga Kill wahtis järele, ning mõrudus ja kibedus kaswas. Ta mäletab nüüdki weel, kuidas linapeodel tükid otſaſt wastu wikatit maha lendaſid ja kuidas kuprad nugade ees ülespoole hüppaſid. Kaugele wäljaspoole kraapimisplatſi. Mitte tagaſigi ei waata Meeri. Ainuſt pilku ei heida ta wäljanõo poole.

Ja nüüd on Kill korraga linnas. Paar aastat hiljem. Ta töötab potiſepa juures. Wanema tööliſe abiliſena. Lõpetawad ahju. Wanem ſeltſimees ütleb: Noh, täna leiab peremees jälle wähemalt ſada nurgeliſt. Kill ei ſaa aru. Waatab küſiwalt kaaslaſe otſa. See wiskab: Kas ſa ei tea ſiis, palju peremees ſelle eeſt ſaab? Kakſada wiiskümmend. Ne-jah, aga meile tuleb ſeſt kõigeſt ſada nelikümmend.

Kill tahab ſelle wastu midagi lauſuda. Weel nagu aruſaamatus awaldada. Kuid ſõna jääb keelele. Käſi peatab telliskiwiga. Korraga kukub nagu kae ſilmadelt. See, mida ta enne kuulis ſõnades ja taipas mõtetega, ilmus ſilmade ette eluſalt. Turſunud peremehe kujul. Seal istub leiwaiſa. Lihaſt lodiſewad käed nagu konnakäpad. Lõug wahib kahekordſeſt lotiſt wälja. Silmad wilguwad raswapätſide äärte tagant. Reite laius ſuurem pikkuſeſt. Lõunani mängib wanapaks kutſikaga. Siis istub paar tundi kontoris ärijuhi juures. Wiidab ſeal mõne omaſuguſe ärisõbraga wõi töötarwitajaga aega. Õhtul aga läheb trahterisſe.

Selleſt ajaſt jäi Killile ſee ſelgeks, mis enne tume oli. Kogu linn, alewid, külad, mõiſad ja ſaunahurtſikud on täis kahejalgſeid ſipelgaid. Need rühiwad kangutada, korjata, tõsta, kanda, koguda, ritta ja hunikuſſe ſeada. Terwed päewad ja pooled ööd. Tühja kõhuga ja räbalates. Mustad ja räpaſed. Walutawa piha ning tõnſilksjookſnud jalgadega. Õhtul poewad mõneks tunniks urgastesſe, et kuulata piſikeste wirisemiſt ning puhata higiſt ja hingamiſeſt haiſewas kongis. Hommikul tõttawad topaſelt ja roidunult uuesti wälja, meel nagu rõõmus ja ſiiski raske, et jälle ei näe põrandal närudes roomawaid, jookſewaid ning rüſelewaid piſikeſi paljasjalgu, poriſeid käſa, piſarateſt wööbikiſt ja triime lapſepõſki.

Aga ülewal ſeiſawad lumewalgete kraedega herrad ja ſiidſukkadega daamid. Waaraod. Siledate nägudega, üleskoeratud wurrudega ehk wärwitud iluduſega, pehmete kätega. Ingli kombel wiiſakad ja ſilmakirjalikult lahked ning meſimagusad teineteiſega; Täis kuratlikku halastamatuſt ja timukatooruſt orjade wastu. Nad on õnnetud ja walawad piſaraid, et peawad endid waewama tööloomade ſundimiſega. Ja koorem, mida teiſed taſſiwad, näib neile ikka lubamata tilluke.

Need on kaks kihti. Üks ſuur, muſtruhatpealine. Werelahja ning maa ligi litſutud. Teine arwuwõike ja hõre. Aga lihaw ja lopſakas. Kuid wiimne kipub ſiiski wälja ſurema. Nii et orjade hulgad peawad talle juure andma uut werd.

Ja ſee pääſeb orjade keskelt waaraode ridade täiendamiſeks, kes kõige häbematum. Kes walmis on oma õnnetusſeltſiliſe kukil ratſutama. Kel küüned ikka eneſe poole. Kes lõbuga iga inimeſe wiimſe weretilga oma kõhtu imeb. Niiſugune pääſeb ſeltskonna tippu. Hakkab kandma torukübarat. Läbi lorneti wahtima.

Aga mõni Kill ei ſaa kunagi ſinna. Tal puuduwad küüned, et mööda ſeltſimeeste turje ronida. Ei ole hambaid, et teiſi pureda. Ole tark ehk rumal, aga ſured tööweiſena. Wõi ei olnud Illi koolis eſimene omaealiste ſeas? Ta ei oleks iſegi Meeri Ilmarile järel annud, olekſid nad ühes jaos õppinud. Aga Meeri, proſwaarao tütar, wõib ſaada päriswaarao naiſeks. Illi ſauniku tütrena nagu ſündis.

Illi! Killis liikus järsku wihahoog, millele rebistaw walu järgnes. Miks ei wõinud ſa elada, Illi? Miks juſt ſinna olid määratud järjekorraliſeks ohwriks kapodele! Weel nädala eeſt tulid nad linnaſt. Läks widewikuks. Ja ſiis tekkis pilkane pimedus. Pori poole ſääreni. Ülewalt tibab külma põhjawihma. Ja Killil on tuju halb. Ta on linnas noomida ſaanud. Papilt. Wiimne trükk on wilets. Wead parandamata. Lohakus ladu murdmiſes.

Aga Illi on heas tujus nagu ikka. Ta näib niiſugune iſegi ſiis, kui meeleolu paha on. Walitſeb enda üle. On kangekaelſelt rahulik, piſut pilkaw ja elaw.

Ja ſummides mööda keſkteed, et mitte kraawi libiſeda, kõneles Illi kogu aja ſelleſt, mis ſiis ſaab, kui lõpulik wõit tuleb. Ikka uuesti pöördus ta ſelle juure tagaſi. Mis peab küll ſiis temaſugune iſehakanud lapuja ja maſinameister tegema? Aga läheb maale. Tingimata. Miks ſinna? Aga ſeal meeldib talle enam, kui kuſagil mujal. Talutüdruk on ja ſelleks jääb. Hakkab karja eeſt hoolitſema. Tahaks näha, et ſiis terwe maa oleks täis mõiſu, kus ſuured piimalehmad, pikawillaliſed lambad ja lontkõrwadega ſead. Tema, Illi, ei ſuuda muidugi üldiſes korralduſes kaſulik olla. Aga ühes mõiſas oleks ta oma kohal. Katſuks, kas ſaab niiſuguſe karja üles kaswatada, kus iga lehm rohkem piima annab, kui ſelle waſikas ära juua ſuudab.

Ja kui ſiis Kill naerma hakkab, joonib Illi ajawiteks edaſi. Kuhu ta ſiis mujal kõlbab? Et ikka rahwaſt üles kihutada? Aga kõige parem kihutus ja üleskutſed ei aita enam ſiis. On tarwis teha kommuniſtlikke maſinaid, walmistada kommuniſtlikku peſu, kaswatada kommuniſtlikke loome ja ehitada kommuniſtlikke maju. Tema pole ei mehaaniker, rätſepp ega ehitusmeister. Aga ta kaswatab tingimata niiſuguſe waſika üles, et ümberkaudſed talunikud, ſeda imestuſes waatlema jookſewad ja käſi kokkulüües hüüawad: Waat niiſuguſeſt kommunismiſt ſaame meie aru!

Kostis raudtee weduri huige, Kill peatas. Pahemalt poolt külljeſt kuuldus rongi mürin. Siis on ta teelt ära ekſinud. Raudtee oleks pidanud kogu aja olema paremal pool. Ümberringi kõrge harw kaaſik. Eel paistab nagu lagendik. Kill tegi mõne ſammu. Siin algas wäli. Selle ääres külawahe tee. Kill wahtis ümberringi.

Ja järsku pööras ta paremat kätt üle põllu. Ligines kärmel ja kindlal ſammul hoonetele, mis pimeduſeſt wälja pugeſid. Seiſatas, rewolwert taskuſt wõttes. Kaldus ſiis uuesti natuke pahemale poole ja tegi tiiru lõuna poolt ümber rohuaia. Siin on kraaw. Selle kaldal toominga põõſad.

(Järgneb).

Raplaſt.

Möödaläinud aaſtal, enne maikuud ilmuſid Raplaſſe mundris herrad — demokraatia kaitſeinglid — tööliſühiſuſt lõhkuma ja häwitama.

Arreteeriti kohaliku tööliſühiſuſe juhtiwad ja aktiiwſemad jõud, ſuigutati warjuſurma tööliſühiſus.

Ka noorproletaarlaste liikumine, mis alles juuri ajas, häwitati. Sel ajal kaotaſid nooreð oma parema organiſaatorigi ja juhtiwa jõu ſms Riismanni.

Kuid Rapla töölised ei kohku kodanluſe jõhkruſeſt ja wägiwallaſt ega hoidu tööliſliikumiſeſt. Tööliſühiſus paiſub iga päew, kuid üleilmliſel tööliſpühal — 1. mail — aſtuwad kõik palgatööorjad tööliſühiſusſe, kunes wõitmata töörahwa ühine wäerind kurnajate hallparunite waſtu.

Koſe tööliste ühiſus Harjumaal.

Palub ühiſuſe liikmeid liikmemakſu 1. maiks äraõiendada, ühtlaſi palutakſe wanad liikmekaardid uute waſtu ümberwahetada, waſtaſel korral wõib liige nimekirjaſt wälja langeda.

Tartuſt.

Tartu trükitööliste kutſeühiſuſe erakorraline koosolek

31. märtſil ſ. a.

Arutakſe liikmemakſu kõrgendamiſe küſimuſt, miſeelmiſel koosolekul 4% peale oli otſuſtatud tõſta. Et aga paljud liikmed eelmiſelt koosolekult puudusid, ſiis arwaſid nad põhjuſe leiduwat olewat liikmemakſu kõrgendamiſe waſtu proteſteerida. Siin juures olgu tähendatud, et proteſteerijad enamjagu „Poſtimehe" lehelaadujad ja mõned nooremad töölised, ſ. Ilweſega eesotſas olid. Läbirääkimiſed olid tormiliſed ja wenisid õige pikale. Sms Miger näitab ära, kui tarwilik on kutſeühiſuſe wõitluſe jõudu tõſta, eriti praegu, ſeſt peale wiimaſe oſaliſe ſtreigi, on meie kutſeühiſuſe wõitlusjõud tuntawalt langenud ja ſeda kaſutawad ettewõtjad ja tarwitawad igaſuguſeid abinõuſid, et meie ridu ſegi paiſata, ſeſt ega aſjata ähwardada ſealt poolt uut ühiſuſt aſutada. Need „Poſtimehe" nooreð töölised, kes kutſeühiſuſe lõhkumiſele kaaſa tunnewad, ei näi aimawat, et nemad ſellega eneſtele auku kaewawad, ſeſt tööpuuduſe korral on nemad eſimeſed, kes wulitſale lendawad.

Kui pikemat aega poolt ja waſtu waieldud, tehakſe ettepanek kõnelejate aega 5 min. piirata, mis ka waſtu wõetakſe. Kui kõnelejad läbi, teeb juhatus ettepaneku eelmiſel koosolekul otſuſtatud 4% juure jääda teenitud palgaſt, mis umbes 60—90 mk. õppinud töölile kohta nädalas wälja teeks. Teiſelt poolt tehakſe ettepanek 8% põhipalgaſt, millega iga õppinud tööline 45 mrk. nädalas makſaks. Hääletada otſuſtatakſe ſedelitega.

Hääletamiſe tagajärjel olid: 4% poolt 56 häält, 8% poolt 55 häält, ſeega 4 prots. waſtu wõetud.

Mõned proteſteerijad ei jäänud aga ſelle otſuſega rahule ja nõudſid uut hääletamiſt, et paljud koosolekult juba lahkunud olid, lõpetas juhataja koosoleku.

Tartu, Trükitööline.

Kambja tööliste ühiſuſe tegewuſeſt.

26. märtſil peeti ära Kambja tööliste ühiſuſe aaſta peakoosolek. Aaſta tegewuſe üle andis aru eſimees Teder, mille puhul tekkiſid ägedad waidluſed. Koosolek ſüüdiſtas juhatuſt, et ta läinud aaſtal mitte ühtegi kõnekoosolekut ei korraldanud. Teder tunnistas omad patud üles ja laulis Jeeremia nutu laulu, et olid ju halwad ajad, mis ei laſknud koosolekut pidada ja kui oleks korraldatud ega koosolekule kedagi ei oleks tulnud.

Muidugi ei oleks tulnud, kui ſotſe oleks koosolekule kõnelema kutſutud. Aga ega ſotſiliſt juhatus teiſt kutſu.

Uude juhatusſe waliti: Luha, Karl Poſt, Saar, Kenter, Illus. Rewiſjoni komiſjoni waliti: Keſkküla, Hurt, Auguſt Poſt.

Arutati weel Kangro koolimaja ühiſuſele rentida, kui ſõdurite liit ka ſellega nõus on.

Ühiſuſe liigete arw on piſut üle 20., ſeſt läinud juhatuſe loiduſe tõttu ei aſtunud mitte keegi liikmeks. Juhatuſes olid kõik ſotſid.

Petſerimaalt.

Kah õpetajad demokraatia haputaigent wälja okſendamas.

Wiletſamates tingimistes waſt kui kuskil mujal elab Petſerimaa õpetaja. Seaduſed lubawad küll õpetajale piima ja mett, kartulimaad ja kapſaaedaſid, kuid tegelikult on õpetaja ſuurim ſeltſkonna kerjus. Eſiteks, puuduwad ſiin „Riigi Teatajas" ettenähtud õpetajate elukorterid, rääkimata põllumaaſt, mida ſuure ſuuga lubati. Tuleb ühetoaliſtes ſetu onnides elada, mille tõttu, niihäſti omniomanik kui õpetaja kannatawad. Teine, ſuurem wiletſus on ſee, et palka kolmes oſas wälja makstakſe ja ühtegi õigel ajal kätte ei ſaa. Maakonnawalitſuſe poolt tuleb põhipalk ja wallawalitſuſe poolt tulew korteri ja kütte raha on minewa auguſtikuuſt makſmata. Ainult riigi poolt maketawat „elukallidust" antakſe wahel meeleheaks. Kuid ſee on ſinepiiwakene, wõrreldes elukallidusega. Kellel weel ſuured perekonnad, need imewad juba mõnda aega kuiwa leiwa kõrwal ſoolawett.

Eſiteks kummardati, paluti demokraatia ſuurwürſtide ees — kuid aſjata. Nüüd waſt ſaadi aru, et ſee „intelligentſelt" mõtleja „ideaalne" olewus midagi muud ei ole, kui kurnatawa proletariaadi tegelik oſa.

Puht ametiühiſusliſtel üleſannetel aſtuski üle Petſerimaaline õpetajate liidu kongreſs 2. apr. ſ. a. kokku, et arutada ſtreigi, kui wiimaſt palgawõitluſe abinõu küſimuſt. Kongreſſi eelne meeleolu oli ärew, näitaw enamus tunnistas ſtreiki. Kuid peale kongreſſi alguſt, kui wabariigi politſeinik ſaali aſus ja koolinõunik Ulfai ſtreikijaid iſiklikult „hoiatas" ſ. t. meie keeles ähwardas, kaotas kongreſs, liikmete „ſolidſuſe" pärast ſtreigi tuhina. Põhimõtelikult waſtuſt oldud, kuid leiti, et waja weel „oodata". Ja kui küſimus lõpuks hääletamiſele pandi, anti ſtreigi poolt 84, waſtu 62 häält ja erapooletumaks jäid 16 h. Nii ſiis kukkus küll ſtreigiküſimus, õpetajate klaſſiteadwuſetuſe tõttu läbi. Kuid ſee ei tähenda, et õpetajad Pätſu kuldwaſikaga rahule oleks jäänud. Kõik kongreſſi kõned ſiſaldaſid kibedaid etteheiteid walitſuſele. Mille kaſuks, wõi kahjuks ſee kõneleb? Laſ' küpſetab demokraatia weel õpetajaſkondal Warſti tulewad ja peawadki nad tulema ühiſe proletariaadi lipu alla, ühiſesſe töörahwa wäerindal Õpetajad, ſülitagu wälja demokraatia haputaigent! Aſuge punaſte ametiühiſuſte korraldamiſele!

Kah õpetaja.

E. Iſeſ. Sotſialiſtide Tööl. Partei Tallinna oſak. koosolek 11. apr. 1922.

Koosoleku awab ſms Mahlberg, kes ka juhatajaks walitakſe, abiks walitakſe ſms Suuſter, kirjatoimetajaks ſms Eller, abiks ſms E. Rilneberg.

Tallinna oſakonna komitee aruandjana eſineb ſms Suuſter. Ta teatab, et Tallinna oſakond on hakanud ajakirja „Poliitika ja Taktikat" wäljaandma.

Ajakirja eesmärk oleks partei kongreſſieelne kihutustöö tegemine ja õõruwate wahekordade ſelgitamine parteis eneſes. Partei keſkkomitee waatab aga ajakirja kui niiſuguſe peale üleõla ja on otſuſtanud oma tſentriſtlikkude ja opportuniſtlikkude laiwade eeſtwedamiſel ajakirja ſulguda ja toimetuſe kollegiumi laiali ſaata. Keſkkomitee, kus domineeriw parempoolne iſeſotſlikkus, ſüüdiſtada Tallinna oſakonda Kominterni 21 punkti põhjal, ehkki keſkkomitee iſe ſõrme pole liigutanud nende punktide täitmiſeks. Aruandja jätkab, et eriti opportuniſtlik Karl Freiberg on nõudnud partei Tallinna oſakonna reorganiſeerimiſt, ſeletades ſeda ſellega et mainitud oſakond olla partei lõhkuja ja diſtſipliini rikkuja. Samuti keſkkomitee, püüdes mööda hiilida aktiiwſeſt klaſſiwõitluſeſt, hoidudes tööliste maſſideſt, ſaboteerides pahempoolſeid ettepanekuid ja otſuſeid on mitmel korral rikkunud partei, kui Kominterni aluſel ſeiſwa organiſatſiooni, diſtſipliini ja nüüd korraga tuua ta 21 punkti lagedale, hakkawat pommitama Tallinna oſakonda, ſelle lihtſa pahameele päraſt, et wäljaantaw ajakiri piitſutada tſentriſte. Partei keſkkomitee karta punaſeid tööliſt, kes wäga kardetawad olla pehtinud ſotſiaal-rewolutſionääridele. Oma ajulageduſe iſeloomuſtamiſeks ſaatnud ja Tallinna oſakonnale teadaande, milles ſüüdiſtab ta wiimaſt omapead talitamiſes, diſtſipliini rikkumiſes. Kriipſutatakſe alla, et keſkkomitee on otſuſtanud „Poliitika ja Taktika" ſulguda ja toimetuſe kollegiumi laiali ſaata.

Kui Tallinna oſakond häälekandja ilmutas, keſkkomitee loata, ſiis oli tal teada, et paendline keſkkomitee ſelleks nõuſolekut ei awalda, järjelikult tuli talitada omapead.

Hiljem leidis aga keſkkomitee et ajakirja wõib toimetada wanema ſeltſimehe eeſtkoſtmiſel, ja ſee wanem ſeltſimees oleks läbipõlenud Karl Freiberg, kes Kominterni kuulelipuks nimetab. Sarnaſt eeſtkoſtmiſt Tallinna oſakond ei tarwitawat.

Aruandja tähendab weel, et keſkkomitee on hakanud wormi närima 21 punkti ſildi taga, kuna ta iſe ühtegi 21 punktiſt pole tahtnud ega kawatſenudki täita. Pealegi loeb keſkkomitee ſeda ſuureks diſtſipliini rikkumiſeks, kui paendlaſi arwuſtatakſe. Tallinna oſakonna komitee ſellewaſtu, leiab piitſutamiſe juſt oma kohuſeks olema ja on 21 punkti põhjal käesolewal juhtumiſel toimetanud.

Sms Janſen toob ette mitmed diſtſipliini ladewuſed keſkkomitees ja tähendab, et „Poliitika ja Taktika" artiklid on waſtawad Kominterni nõuetele, jutt wõib olla ainult wormiſt.

Sms Piiskar toonitab, et iſ. ſotſ. parteis pole jõutud raudſet diſtſipliini makſmapanna arwesſe wõttes noort tööliste liikumiſt Eeſtis. Leiab, et häälekandja wäljaandmiſega on Tallinna oſakonna komitee kodused aſjad päewawalgele toonud ja nüüd peab reageerima.

Kominterni waſtuwõtmine ei olla Eeſti juhtes kerge, pealegi polla partei pahempoolne „enamus" ſelleks ſamme aſtunud. Sms Piiskar polla ennem teadnud et tema partei paremaſſe tiiwa kuuluda alles nüüd olla ta ſeda leidnud „Poliitikas ja Taktikas."

Sms Abramſon toonitab, et leegalſe tööliste partei tarwidus olla äärmiſelt ſuur. Awaldas weel mõned prowokatſioonilised lauſed ja lõpetas ſms Piiskari ülistamiſega.

Kui mitmed koosolejad weel ſelgituſeks ſõna wõtnud ja keſkkomitee diſtſipliini rikkumiſi ja tſentriſtlikke kalduwuſi paljaſtanud ning Tallinna oſakonna komitee tegewuſt õiguſtanud ajakirja „Poliitika ja Taktika" wäljaandmiſe ſuhtes, wõttis koosolek otſuſe waſtu kus Tallinna oſakonna komitee tegutſis heaks kiidetakſe ja keſkkomitee talituswiis hukka mõiſtetakſe.

Koosolek nõudis ka et riigikoguſt ja partei juhtiwatelt kohtadelt ſaaks tagandatud paendline ollus.

Kongreſſi ſaadikuteks waliti 21 ſeltſimeeſt, kellele juhtnööriks anti, et nad Kominterniga ühinemiſe ſeiſukohta peawad kaitſema.

Koosolek lõppes Internatſionaaliga.

Awalik teadaanne.

E. J. S. T. P. Keſkkomitee teatab, et Partei Tallinna Oſakonna Komitee häälekandjana ilmunud „Poliitika ja taktika ajakirja" wäljaandmiſeks ei ole Keſkkomiteelt luba nõutatud, mispäraſt nimetatud ajakirja ei ſaa pidada parteiliſeks häälekandjaks.

Tallinnas, 11. aprillil 1922.

E. J. S. T. P. Keſkkomitee
Eſimees: J. Piiskar.
Sekretäär: Oskar Guſtawſon.

„Tallinna Töölise" heaks

on tulnud annetuſi 31. märtſiſt alates:

A. Puskar — 50 m., Krummi kaudu — 21.179 m., E. K. — 100 m., Migulas — 95 m., K. J. kaudu — 5.965 m., K. J. — 400 m., Transport ühiſus — 15.000 m., L. M. — 10 m., Sin — 25 m., Puutööliste ühiſus — 2.000 m., T. L. — 300 m., A. — 50 m. Kokku 45.174 m., — endiſega kokku 187.108 mk.

Tänuga waſtu wõtnud „Tallinna Töölise" talitus.

Kirjawaſtuſed.

Riks. Saadetis käes. Peab aga weidi järge ootama.

A. W. Petſeris. Paneme Teile lehe 1. aprilliſt kaaſtöö arwel käima. Palume tungiwalt ſõnumiſaatmiſt jatkata.

K. M. Narwas. Sarnaſteſt aſjadeſt ei luba meie lehe ruum kirjutada.

Waſtutaw toimetaja: Martin Palſa.
Wäljaandja: E. Puhtwendt.

1. aprilliſt ilmub
„Tallinna Tööline"
kolm korda nädalas
igal teiſipäewal, neljapäewal ja laupäewal.
Tellimiſe hind kuus 50 marka.
Seltſimehed töölised! Toetage tellimiſtega
„Tallinna Tööliſt".

Tööliste teater.
Lihawõtte teiſel pühal 17. aprillil ſ. a.
- „Walwaja" ruumides. -
Eeskawa:
1) Muuſika.
2) Tuulte pööriſes.
A. Kitzbergi draama 5. waatuſes.

Kolmandal pühal 18. aprillil ſ. a.
Eeskawa:
1) Muuſika.
2) Pimeduſteſt walgüſele.
Draama 4. waatuſes.
Algus mõlemil päewil kell 2 p. l.
Siſſeminek wabatahtliku makſu eeſt.

-- T. K. S. „Walwaja". --
Teiſel Lihawõtte pühal, 17. apr. ſ. a.
Perekonna-õhtu
Eeskawas:
„Pulma päev"
naljamäng 4 waat.
Lõpuks tants. Algus k. 9 õhtu, lõpp k. 3 öösel.
Siſſeminek ſeltſi liigetele riietehoiu piletiga.

Trükiſt on ilmunud
„Töö" nr. 4 (10)
I. Ülerikliſ wabrikute ja tehaste wanemate kongreſſi kirjeldus on „Töö" nr. 4 (10) täielikult awaldatud, mis kõiki tööliſt huwitama peaks.
Töölised, lugege «Töö» nr. 4.

-- E. E. T. Liit. --
Suur
Pidu
õhtu.
18. aprillil ſ. a. „Walwajas"
W. Pärnu maantee 81.
Mitmeſuguſe
ſega eeskawaga.
Tants, amori poſt, konfetti ſ. n. e.
Algus k. 8 õhtul, lõpp k. 3 öösel.
Liikmed — riietehoiu piletiga.
Juhatus.

«Tallinna Töölise»
tellimiſi ja kuulutuſi wõetakſe waſtu igal ärip. kella 10—11. ja kella 5—8 õhtul Tööliste Keldris Googoli p. 4.

Pühadeks müügile lastud eht paberossi tubak
„PÕHJA PÕDER"
1/8 naela 25 mrk., 1/4 naela 50 mrk.
Nõudke igalpool. O.-ü. „TUBAK."

„Noor Tööline"
№ 3.
on trükist ilmunud.

Seltsimehed!
ilmunud on
üleskutse Eesti töörahwa ühise
-- -- wäerinna nimel. -- --
Tehke omale kohuſeks, et ſee üleskutſe töörahwa hulgas laiali ſaaks kantud.

Meesterahwa riiete
juurelõikuſe
õpetamine akad. kurſ. ulatuſes.
Kirjalikult, poſti kaudu. Prowiſjoniſtus 30 mk. eeſt.
Bachmann, Tori. Suigu

Tallinna Eeſti Käſitööl. Awitam. Seltſi
korraldawad käſitöö kurſuſed.
1) Tikandus iluõmblemine maſinal ja käſitſi — kurſuſe õpemaks 500 — 700 mk.
2) Naisterahwaste ja laste riiete juurdelõikus — õpemaks 500 mk.
3) Suwekingade ja ſandaalide tegemiſe õpetus — 500 mk.
4) Naisterahwa juuste kammimine ja üleſtegemine — õpemaks 500 mk.
Kurſuſte algus 24. aprillil ſ. a.
Üleſandmiſt wõetakſe waſtu ſeltſi ruumes Toompea — Kooli tän. nr. 9, 12, 13 ja 18 aprilliſt peale igal äripäewal kella 5—7 ja ſeltſi laekahoidja hra J. Maripuu juures Kotſebue tän. nr. 1 ſaapakaupluſes, igal äripäewal kella 3—8.
Juhatus.

Maale ſõitwad ſeltſimehed,
astuge „Tallinna Töölise"
talitusſe ja wõtke kirjanduſt
ja tellimisraamatuid kaaſa
maa'ööliste jaoks.
„T. Töölise" talitus

Laotud Kirjast.-oſaühiſus „Täht" trükikojas, Tallinnas.
Trükitud Tallinna E. Kirj.-Ühiſuſe trükikojas.